

1. Dengang Italien ikke fandt

På vej til skafottet

Midt i menneskemængden ser hun meget ensom ud, omgivet af ”De hvide”. Hun føres gennem Napolis snævre gader. De rasende tilskuere pifter ad hende, spytter på hende og råber sjofle skældsord efter hende. Eleonora de Fonseca Pimentel er på vej til skafottet. Lige før hun bliver hængt, har hun åndsnærværelse til at bruge et berømt citat fra oldtiden: ”En dag vil det måske nytte at huske alt dette.”

Hvad var det, der skulle huskes? Hvad havde den stakkels kvinde gjort?

Vi befinder os i året 1799. Hun havde deltaget i en opstand mod kongeriget Napolis regent, Ferdinando 4.

Eleonora Pimentel tilhørte de såkaldte jakobinere, der i Italien var stærkt inspirerede af den tilsvarende bevægelse under Den Franske Revolution – uden dog at efterligne deres terrormetoder. De italienske jakobinere var blandt de allerførste til at kæmpe for et uafhængigt Italien. For dem var uafhængigheden tæt knyttet til oprettelsen af en republik.

Den 21. januar havde oprørerne udråbt republikken i Napoli. Det kunne kun lade sig gøre, fordi de blev kraftigt støttet af én af Frankrigs hære. Hele den italienske støvle var besat af franske tropper. Den kongelige familie måtte flygte til Sicilien, som også var en del af Ferdinandos kongerige.

Oprørerne, som især kom fra en gruppe veluddannede napolitanere, gik ivrigt i gang med deres planer for at opbygge et nyt samfund. Eleonora Pimentel udgav selv en revolutionsavis, som et slags talerør for den selvbestaltede regering. Men hun gav først og fremmest udtryk for sine

Eleonora Pimentel føres til skafottet. Hun ledsages af ”De hvide”, et religiøst broderskab, som skulle bistå den dømte i de sidste timer.

egne holdninger – også når hun ikke var enig med den nye regering. Og hun turde også kritisere de franske tropper, som udplyndrede den lokale befolkning. Hun var en intelligent og særdeles selvstændig kvinde. Som de fleste andre af republikkens ledere var hun uden den store kontakt til det stokkonservative samfund, de prøvede at reformere. Eleonora Pimentel havde dog indset, at de revolutionære ideer burde formuleres i et langt mere forståeligt italiensk, hvis de skulle have en chance for at nå ud til en større kreds. Bl.a. foreslog hun, at nye tiltag skulle læses op på den lokale dialekt – og forkyndes i kirkerne.

Men de revolutionæres gode viljer var hurtigt spildt. Fra Sicilien rykkede en kongetro hær frem mod Napoli. En massiv had-propaganda mod samfunds-omstyrterne fik tusinder af fattige til at slutte op om kongens folk. Revolutionsregeringen var så meget mere sårbar over for denne hetz netop pga. de franske ”beskytteres” udplyndring.

Pludselig blev de franske tropper i Napoli beordret op til Norditalien, hvor en østrigsk hær nu truede. Nu var republikken ladt i stikken. En engelsk flåde, under admiral Nelsons kommando, havde lagt sig uden for Napoli, til støtte for de kongetro.

I juni måned overgav oprørerne sig til overmagten, fordi de havde fået løfte om, at de kunne gå i eksil i Frankrig. Løftet blev dog aldrig indfriet. Nelson forlangte, at de skulle anklages for landsforræderi. Og det hjemvendte kongehus ønskede at statuere et eksempel. En lang række af den kortvarige republiks ledere blev henrettet. Samtidig gav de hjemvendte magthavere pøbelen lov til at jage alle, der havde støttet den kortvarige republik. Det udartede sig til et vanvittigt blodbad.

Rettergangen mod oprørerne var meget overfladisk; de syntes dømt på forhånd. Her blev især Eleonora Pimentel behandlet nedladende og brutalt af dommerne. Selv om hun var adelig, fik hun ikke lov til at blive halshugget, en mere ærefuld straf, beregnet for personer ”af stand”. Hun måtte nøjes med hængning, beregnet til gemene forbrydere. Man fornemmer en primitiv hævnakt: Hun burde kende sin plads. Mandssamfundet så skævt til selvstændige og handlekraftige kvinder. Og kongefamilien havde heller ikke glemt, at den var blevet hængt ud i hendes avis.

Oprøret i 1799 fylder ikke meget i Italiens historie; men vi vil prøve at bruge de dramatiske måneder – og især den bratte afslutning - eksemplarisk: Vores tragiske ildsjæl er på mange måder repræsentativ for en række stærke italienske personligheder. Vi vil møde nogle af dem i det følgende halvanden århundrede, hvor de kæmpede for et nyt, anderledes samfund. De gjorde det i flere tilfælde, ligesom hende, med livet som indsats, mens andre måtte leve i eksil under kummerlige forhold. Ofte med høje idealer

– men for nogle måske med en ret så abstrakt forestilling om, hvad der i øjeblikket var praktisk muligt.

Giver det mening at kalde dem helte? Især gennem massemediernes er vi i dag blevet vænnet til at bruge dette noget diffuse begreb i sammenhænge, hvor ”heltens” indsats ikke har krævet specielt mod eller været livsfarlig. *Helte* er næppe noget historisk-videnskabeligt begreb, men vi mennesker synes altid at have haft et gevaldigt behov for at have eller danne heltebilleder, selv om de nogle gange mere bygger på en illusion. Mange internationale undersøgelser om helte-begrebet peger på en række egenskaber, som helten, efter den mere traditionelle opfattelse, bør besidde. I centrum er her en høj grad af personlig integritet, offervilje og mod. Når det gælder *Kampen om Italien*, kan det give god mening at være opmærksom på selve *helte-begrebet*, fordi eftertidens Italien har opfattet en række af de stærke personligheder som helte - og ofte har forherliget deres bedrifter - som middel til at skabe eller underbygge den nationale *sammenhængskraft*. Det er især tydeligt i den meget følelsesladede nationale kunst i slutningen af 1800-tallet – som vi senere vil se eksempler på. Men heltebegrebet bliver vanskeligt at håndtere, dels fordi det bygger på subjektive vurderinger, dels fordi det uvægerligt lægger op til modsætningen: hvem er *skurkene*? Mest kompliceret vil vi se det i perioderne med borgerkrigs-lignende tilstande; her beskylder begge parter hinandens aktører for at være landsforrædere.

Det er *mænd*, der er i forgrunden i langt de fleste beretninger i kampen om Italien, mens kvinderne som regel højst ses i anonyme roller som ”hverdagens helte” – eller ofre for undertrykkelse. Men Eleonora Pimentel kan selv stå som et tidligt eksempel, et sindbillede for de *kvinder*, som også senere satte alt ind for, hvad de mente var rigtigt og retfærdigt.

Støvlelandet i kaos

I slutningen af 1700-tallet eksisterede Italien ikke som samlet nation. Støvlelandet og øerne var splittet op i en lang række mindre stater, med enevældigt styre. Det fik Den Franske Revolution og Napoleonskrigene grundigt rørt op i. Perioden fra 1790'erne til 1815 var særdeles kaotisk for Italien (som for størstedelen af Europa). Nye statsformer blev dannet og igen opløst. Grænser blev ustandselig flyttet. Konger blev afsat og senere genindsat.

Ligesom i Napoli står franske tropper fra 1796 til 1799 bag oprettelsen af en række republikker, stærkt afhængige af Frankrig. I slutningen af 1799 genindfører Frankrigs fjender for en kort tid de gamle styreformere. Men efter at Bonaparte har taget magten, generobrer hans hære fra 1800 efterhånden

Italienske stater før Den Franske Revolution

Kongeriget Sardinien (Piemonte og Sardinien)
Republikken Genova
Hertugdømmet Milano
(under østrigsk overherredømme)
Republikken Venezia
Storhertugdømmet Toscana
Kirkestaten (ledet af paven)
Kongeriget Napoli med Sicilien
- desuden et par mindre hertugdømmer i Norditalien

hele det italienske fastland. Og republikker kaldes til live endnu en gang. De gamle regenter, som lige er blevet genindsat, må atter i eksil. I 1804 går Bonaparte et skridt videre og lader sig udråbe til kejser Napoleon. For Italien får det den noget besynderlige, men egentlige logiske konsekvens, at den nye kejser her genoptager monarkiet som styreform – men helt efter sit eget hoved, med de grænser, som han ønsker – og med helt nye lyd konger og regenter, som er i familie med ham. F.eks. bliver stedsønnen Eugène vicekonge af *Italien* (dvs. især Norditalien), broderen Josef konge af Napoli (senere afløst af svogeren Murat). Områder som Piemonte og Kirkestaten bliver opslugt i selve Frankrig, mens paven bliver sat i fængsel.

Første gang de franske hære rykkede ind de italienske byer, blev de ofte modtaget med begejstring. Da Bonaparte i maj 1796 selv indtog Milano, var indbyggerne som i ekstase. De festede for deres befrier. Overalt på byens pladser plantede man det symbolske ”frihedens træ”. Deres henrykkelse blev ikke mindre af, at den unge, dynamiske general (26 år) blev set som en modpol til de højtidelige, strenge østrigske herskere.

I 1700-tallet havde de forskellige dele af Italien hver sin dialekt. Men blandt de veluddannede i byerne var det begyndt at være *in* at tale et fælles italiensk sprog. Hvilken form for italiensk skulle det så være? Allerede siden renæssancen var toskansk blevet anset for det korrekte sprog, sådan som Dante havde skrevet det. Og i sidste halvdel 1700-tallet begyndte de dannede at læse romaner og se skuespil på dette italienske. Netop sproget skulle vise sig som en væsentlig drivkraft bag den spirende fælles nationalfølelse i disse samfundslag.

Endnu var det kun meget få, der forestillede sig, at Italien en dag kunne blive en samlet nation. Der var kun nogle temmelig tågede ideer om engang i en fjern fremtid at opnå friheden. Men Den Franske Revolution med dens slagord om frihed, lighed og broderskab havde pludselig skabt

et langt mere konkret håb om uafhængighed og reformer. Man var imidlertid langt fra enige om, hvor langt man skulle gå. Der var én retning, som ønskede beherskede reformer, en grundlov og en vis form for medbestemmelse, men stadigvæk med en monark som statens overhoved. Heroverfor stod jakobinerne, som vi har set det i Napoli, med indførelse af republikken som det grundlæggende, for at skabe et helt nyt samfund.

Denne konflikt mellem jakobinere, efterhånden kaldt *demokrater* eller *republikanere*, og de *moderate* reformtilhængere vil vi møde gang på gang i de næste mange årtier.

Da Bonaparte i 1800 genoprettede republikken i Norditalien, viste det sig at være ren skindemokrati. Nok blev der dannet lovgivende forsamlinger og andre institutioner, som kunne give indtryk af medbestemmelse. De var dog på ingen måde folkevalgte – men udpeget af Bonaparte selv, eller hans egne folk. I realiteten fungerede republikken som et diktatur under Bonaparte. Han var hele tiden på vagt over for italienske forsøg på at opnå større uafhængighed. For Frankrig var det vigtigste formål med de italienske republikker – at skaffe penge til de dyre franske hære – og at fungere som udgangspunkt for felttog mod konkurrenten Østrig.

Da Bonaparte, nu som kejser Napoleon, omdannede republikkerne til sine egne lyd-monarkier, forsvandt de sidste italienske forhåbninger om nogen form for demokrati og selvstændighed, med fransk støtte. Det meste af støvlelandet blev brutalt styret, fuldkommen afhængigt af Frankrig. De franske hære havde bortført i hundredvis af italienske kunstskatte, f.eks. mesterværker af Michelangelo og Rafael. Den dag i dag kan mange af dem stadig beundres – på Louvre. Fjendtligheden og modviljen mod franskmændenes stigende krav om afgifter var udbredt i befolkningen. Tankerne om Italiens uafhængighed havde aldrig optaget de lavere sociale lag, hvis de overhovedet havde hørt om dem. De havde nok i helt andre dagligdags bekymringer: Italienske soldater, som blev tvangsudskrevne til de franske hære, deserterede i tusindvis. Især i de sidste år af

Første italienske flag, brugt i 1796 som banner af en frivillig legion, der kæmpede på Bonapartes side, med håb om større frihed. Men efterhånden kølnedes italienernes begejstring for de franske "befriere".

den franske besættelse udbrød der gang på gang spontane bondeoprør, i protest mod den grove udpining. Den katolske kirke pustede ivrigt til utilfredsheden, især efter Kirkestaten var blevet indlemmet i Frankrig. Store dele af den italienske kirkes jorde var blevet bortsolgt på auktioner og mange religiøse ordener forbudt.

I vinteren 1812 foretog Napoleon sit ulyksalige felttog mod Rusland. Her deltog også næsten 40.000 italienske tropper. Det blev begyndelsen til enden for Napoleons kejserdømme, med det endelig nederlag ved Waterloo i juni 1815. Nogle af de italienere, som tidligere havde kæmpet for uafhængigheden, begyndte igen at tro på en chance for Italien, med kejserdømmets opløsning. De så især hen til England, som havde en liberal konstitution. Kunne det samme lykkes – i det mindste for et selvstændigt Norditalien? Det havde englænderne prøvet at bilde dem ind – for at få dem til at gøre oprør mod Napoleon. Det viste sig dog at være ren taktik. Allerede i april 1814 havde en østrigsk hær besat Milano – med Englands billigelse. Det skulle blive et langt, sejt træk for dem, der kæmpede for et selvstændigt, samlet Italien.

Ordenen må genoprettes

Efter Frankrigs endelige nederlag ved Waterloo blev Napoleon ført til St. Helena. Men allerede i 1814 havde de 4 sejrende stormagter (Østrig, Prøjsen, England og Rusland) indkaldt til den berømte og langvarige Wienerkongres. Stort set alle europæiske konger og småfyrster mødte op, for kortere eller længere tid. Her var den helt afgørende dagsorden at få organiseret et Europa, hvor der var ro og orden – efter 23 år med ustandselige krige. Derfor prøvede man at skabe et system, hvor konflikter landene imellem blev ordnet ved internationale kongresser, ledet af stormagterne, altså Wienerkongresser i miniformat. Man har også kaldt hele ordningen for *kongresssystemet*. Det kunne lyde som en tidlig forløber for FN. Og rent faktisk lykkedes det at undgå store regulære krige de europæiske lande indbyrdes i over 30 år. Men: det var i den grad på stormagternes præmisser. Og der var en lang række interne oprør. Som vi snart skal se, blev der i udstrakt grad brugt brutal undertrykkelse – når stormagterne greb ind for at standse dem, der forstyrrede ro og orden. I de fleste af datidens statsmænds tankeverden eksisterede der kun én form for statsstyre: monarkiet. Og det skulle stadigvæk være af den ægte vare - enevælden. Derfor blev det også opfattet som oprørske at tale for indførelse af en grundlov og dermed en nok så begrænset medbestemmelse, inden for monarkiet. Stormagten England indtog her en særstilling, da det fra gammel tid selv havde en konstitution og et parlament.

I princippet skulle Wienerkongressen genskabe Europakortet, fra tiden før Frankrig og Napoleon lavede rav i den. Men i de år var der ændret så mange grænser og lavet så mange statsammenlægninger, at det nærmest var en umulighed. Ganske vist blev en række af de tidligere regenter, eller deres familier, genindsat. Men ofte passede det fint ind i stormagternes kram at optegne grænserne på en hel ny måde. Perioden efter 1814-15 bliver ofte kaldt *Restaurationen* (dvs. genoprettelsen) – selv om begrebet altså ikke helt er dækkende.

Den mest markante europæiske politiker i de næste mange år var Klemens von Metternich. Han var Østrigs udenrigsminister (kansler fra 1821 til 1848). Det var ham, der med sikker hånd styrede Wienerkongressen – og det var i høj grad ham, der forstod at udnytte det nye internationale system til Østrigs fordel. For ham var det helt afgørende, at ethvert lille bitte tegn på oprør blev opsporet – og knust i starten. Ligesom alle andre magthavere i Europa var han skræmt ved tanken om, at en ny revolution kunne bryde ud. Det østrigske kejserrige var her særlig udsat. Det bestod af en række delstater, med en stribe forskellige nationaliteter. Metternich frygtede, ikke uden grund, at hele riget kunne bryde sammen, hvis de nationale bevægelser fik albuerum i kampen for selvstændighed.

Østrig bestemmer

Hvilken betydning fik disse ordninger for støvlelandet? I sin kamp for at holde sammen på kejserriget var Metternich ekstremt optaget af at have magten over hele Italien. Her var der flest potentielle ”urostiftere”. Samtidig kunne især Norditalien virke som en stødpude mod Frankrig. Og han havde held til at bruge Wienerkongressen til sine formål. Med det nyt Europa-kort, som blev tegnet her, accepterede de andre stormagter stort set, at Italien blev betragtet som Østrigs ”interesseområde”. Det var typisk for denne holdning, at den ældgamle, selvstændige republik Venezia uden videre blev opslugt af Østrig. Fra nu af var Italiens stater totalt afhængige af kejserriget mod øst. Ind til 1859 skete der kun minimale ændringer på det italienske landkort.

Et rigidt krav om ro og orden har en kedelig tendens til at være i modsætning til udvikling. Og i perioden fra 1815 til det store revolutionssår 1848 var de fleste af Italiens stater plaget af stagnation og bagstræberiskhed, dog i forskellige grader. Især styret i Modena og kongeriget Sardinien slog hælene i; alt skulle være som før Den Franske Revolution, og Napoleons reformer blev afskaffet. Både Kirkestaten og Begge Sicilier havde i starten ledende ministre, som forsøgte at indføre helt nødvendige ændringer i den stive administration eller bevare det bedste fra

Napoleonstiden; men begge steder var de oppe mod stærke kræfter, inden for kirken og adelen, som frygtede at miste deres privilegier. Det førte i pavens verdslige rige til måske det mest ineffektive og korrupte styre i hele Italien. Det var kardinalerne, der sad på magten.

Italien i 1815, efter Wiener-kongressen

(Se kort på indersiden af forsiden) Lombardo-Veneto blev et kongedømme direkte under Østrig. I Toscana og de fleste små hertugdømmer mod nord sad slægtninge til Østrigs kejser på tronen. Kirkstaten måtte finde sig i at have østrigske tropper i landet. Napoli og Sicilien blev omdømt til det noget kunstige navn: *Begge Sicilier*. Her blev Ferdinando 4. genindsat som konge, men nu som *nr. 1*, for at markere den "nye" stat. Han blev tvunget til at indgå et fast forsvarsaf-tale med Østrig. Kun Kongeriget Sardinien beholdt dets selvstændighed - og fik Savoyen og Nice tilbageleveret fra Frankrig efter Napoleonstiden; desuden blev den gamle republik Genova indlemmet i Sardinien; stormagterne ønskede her i orditalien en form for modvægt mod Frankrig (Ofte bruger man betegnelsen *Piemonte* som synonym for Kongeriget Sardinien – da den vigtigste politiske aktivitet foregik her på fastlandet. Øen Sardinien var på mange måder et tilba-gestående vedhæng).

Fra 1816 var Sicilien blevet tættere knyttet til Napoli, hvor nu hele regeringsapparatet blev centraliseret. Det var man bestemt ikke tilfreds med på Sicilien, hvor Palermo havde fungeret som en anden hovedstad. Under Ferdinands andet eksil på Sicilien var han i 1812 blevet presset til at give en grundlov, speciel for denne ø. Efter 1816 blev konstitutionen sløffet – med harmdirrende protester på øen. Især den sicilianske adel slog sig i tøjret, fordi den nu mistede indflydelse.

I hele perioden var det faktisk Lombardo-Veneto - foruden Toscana og Parma, hvor der blev gjort mest for at få en rimelig modernisering i gang – altså de områder, hvor Østrigs indflydelse var størst. I Lom-bardo-Veneto havde kejser Frans 1. indsat sin broder som vicekonge. Det skulle give indtryk af en vis form for selvstændighed. Fra starten lod Østrig også klogeligt langt de fleste italienske embedsmænd fra Napoleonstiden blive i deres job, for at undgå for store omvæltninger. Magthaverne var også opsat på at gennemføre en retfærdig og effektiv administration, uden korrupsion. Men det viste sig hurtigt, at vicekon-gens opgave nærmest var symbolsk; i virkeligheden blev alt styret, med hård hånd, fra Wien. Både adelen og de veluddannede borgere følte, med god grund, at være sat uden for indflydelse. Trods de gode hen-sigter lykkedes det derfor på kort tid for østrigerne at gøre sig grundigt

forhadte – og udelukkende blive opfattet som *besættelsesmagten*. Det skulle på sigt blive en trussel for styret, at det ikke havde held til at knytte disse samfundsgrupper til sig. Samtidig led bønderne under militærtjeneste, dobbelt så lang tid som under Napoleon – og som regel langt væk fra selve Italien. Og alle var overbeviste om, at de stigende afgifter blev sendt direkte til Wien.

Alt i alt var der fra 1815 i den italienske befolkning en stigende utilfredshed med de forskellige regeringer – ud fra vidt forskellige motiver; nogle var idealistiske – andre mere selviske. For at stoppe eventuelle uro-magere i opløbet havde Metternich hele tiden østrigske tropper i beredskab til at beskytte regenterne i de italienske stater, som ikke direkte hørte under kejserriget. Og overalt i Italien havde han sit private korps af spioner til at afsløre uønskede, fordækte foreninger. De enkelte stater havde også deres egne særlige politikorps til efterforskning. Det skulle der blive god brug for.

De hemmelige

Det var midt under Genovas maskebal. To maskerede mænd kunne derfor ubemærket nærme sig aspiranten. Efter han havde sagt kodeordet, gav de ham bind for øjnene i en lille sidegade og førte ham ad mange omveje til det hemmelige mødelokale. Da de tog bindet fra øjnene, så han to andre maskerede mænd. De spurgte ham indtrængende, om han var rede til ubetinget at vie sit liv, alle sine ejendele og hele sin vilje til denne hemmelige orden, *Carbonari*. Han svarede bekræftende og gennemgik nu selve indvielsesceremonien.

Navnet *Carbonari* betyder egentlig dem, der fremstiller eller sælger trækul, som blev brugt i almindelige husholdninger, især i Syditalien (*carbone di legna* = trækul). Den hemmelige ordens oprindelse er noget usikker. Men under Napoleons regime var *Carbonari* særdeles aktive i kampen for at vælte Murats meget centraliserede franske kongedømme i Napoli og få Ferdinando 1. tilbage på tronen. Der gik dog kun kort tid, før Ferdinando skuffede deres forhåbninger om at få indført en konstitution og andre reformer. Derfor vendte de på en tallerken – og blev snart de mest ivrige i kampen mod hans forstokkede styre. Deres bevægelse fik masser af tilhængere, på få år ca. 60.000, blot i Syditalien. Og hurtigt dannedes der en lang række *Carbonari*-grupper over det meste af Italien. De havde ikke nogen overordnet ledelse. Som medlemmer så man både moderate liberale og de mest yderligtgående republikanere. Derfor er det også vanskeligt at pege på et fast formuleret program – ud over kampen mod tyranniet under enhver form.

Nyt Carbonari-medlem, lige inden indvielsen begyndte: På knæ, med en dolk i hånden, måtte han sværge på til evig tid at forsvare ordenens hemmeligheder og hjælpe alle ordensbrødre alt, hvad han kunne. Hvis han sværgede falsk, ville han acceptere, at kniven blev brugt som strafferedskab: Hans legeme ville blive skåret i stykker, brændt og asken spredt for vinden; hans navn ville da være forbandet af alle ordenens medlemmer. Efter edsafleggelsen gav "brødrene" ham et ordensnavn, og han fik bekendtgjort sine altomfattende pligter. Det blev understreget, at ordenen fra nu af vidste alt om, hvad han foretog sig.

Carbonaris medlemmer kom især fra middelklassen. Ordenen tiltrak studerende og intellektuelle – og havde mange tilhængere blandt hærens officerer af lavere rang; det skulle snart få betydning. Rygterne om Carbonaris mange ritualer var med til at give dem en aura af mystik. Men deres hemmelighedskræmmeri havde i høj grad også praktisk betydning: De enevældige regimer frygtede dem, og derfor forsøgte de hemmelige politikorps spioner at infiltrere grupperne. Carbonari var på mange måder påvirket af frimurer-bevægelsen, især når det gjaldt de hemmelige indvielses-ceremonier. Frimurerne ville dog kun kæmpe for friheden med fredelige midler. Pga. deres kritik af kirken, var deres sammenslutninger alligevel strengt forbudte.

I hele restaurationsperioden skød mange andre hemmelige oprørsbevægelser frem i Italien. Den såkaldte *Italienske Føderation* ledet af den unge adelsmand Federico Confalonieri, fra Milano, organisationens udgangspunkt. Her udgav Føderationen avisen *Il Conciliatore* (= mægleren). Inden den blev lukket af regeringen i 1819, kun et år gammel, nåede den at påvirke mange med liberale synspunkter. Den Italienske Føderation havde sine tilhængere især blandt unge adelsmænd og middelklasseborgere i Lombardia (normal stavemåde, når regionen omtales alene, men i sammenhæng med Veneto: *Lombardo-Veneto*), men fik også tilslutning i Piemonte, først og fremmest hos de yngre officerer. Mange i denne bevægelse var inspireret af Englands begyndende industrialisering. De var meget optaget af nye tekniske opfindelser og ønskede et økonomisk liberalt samfund, uden blokeringer for handelen. Derfor krævede de også en

mere smidig statsadministration. Føderationen hørte absolut til den mere moderate liberale fløj. Avisens navn skulle da også signalere forsonlighed. Men dens program var altså for outreret for de østrigske herskere. Efter lukningen af *Il Conciliatore* var Føderationen nødt til gå under jorden som de fra starten hemmelige sekter. Hermed blev den mere målrettet – og potentiel farlig: Opgaven var først og fremmest at løsrive Lombardo-Veneto fra Østrig – og derefter blive slået sammen med Piemonte, under en konge, som man håbede ville tillade en liberal konstitution.